

[Lelf Hermann]

Derfor bliver denne diskussion også til et spørgsmål om diskussion af tilstrækkelig brugbare styringsinstrumenter og styringsinstrumenter, som ikke alene tager stilling til de økonomiske hensyn, men også tager stilling til de økologiske hensyn.

Jeg vil godt takke økonomiministeren for den erkendelse og så slutte af med at sige, at jeg såmænd ikke tror, at vi er særlig uenige om dette spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Mogens Elvensø (FP):

Jeg vil gerne takke økonomiministeren for hans kraftige fortælling om, hvor godt markedskræfterne kan ordne det, for det er meget vigtigt, at man ved det.

Det er også vigtigt, at man ved, hvorledes de af staten konstruerede ordninger, dem, hvor man griber ind, kan ødelægge de økologiske forhold. Her vil jeg gerne komme med et eksempel. Jeg læste nemlig i en avis, at vindmøllerne gør Danmark til en arbejdsmaskine, der giver mennesker og dyr stress. De ødelægger de økologiske forhold for vores fugle rundt omkring. Det er meget vigtigt at vide, at de, der tror, de skal regulere samfundet, kan skade økologien lige så meget, som de angriber industrien for.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Det Politisk-Økonomiske Udvalg. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

26) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 71:

Forslag til folketingsbeslutning om løn- og momsreduktion.

Af Kofod-Svendsen (KRF) m.fl.
(Fremsat 25/4 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Skatteministeren (Fogh Rasmussen):

Efter forslaget til folketingsbeslutning opfordres regeringen til at undersøge, hvor stor en lønsenkning der skal til for at modsvare en given momssenkning, så reallønnen kan holdes uændret.

I bemærkningerne til forslaget anføres det, at såvel regeringen som Socialdemokratiet har fundet, at indkomstpoltikken skal være et væsentligt led i løsningen af de økonomiske problemer i 1990'erne, og det anføres videre, at regeringen og Socialdemokratiet begge tænker sig indkomstpoltikken gennemført ved hjælp af skattelettelse.

Forslagsstillerne er overrasket over, at der ikke i højere grad fokuseres på moms-nedsættelse, da det ifølge forslagsstillerne især er momsen, der bidrager til det høje danske skattetryk. På den baggrund ønsker man hurtigst muligt inden de kommende overenskomstforhandlinger at få belyst sammenhængen mellem indkomstpoltik og moms-satser.

Jeg vil gerne kort knytte nogle få kommentarer til de enkelte punkter i forslaget og bemærkningerne hertil.

Det er helt afgørende for løsningen af dansk økonomis balanceproblemer, og herunder ikke mindst nedbringelse af arbejdsløsheden og fortsat opretning af betalingsbalancen, at stigningerne i lønomkostningerne i en årrække fremover ligger klart under udlandets.

Men det er også vigtigt at understrege, at det er arbejdsmarkedets parter, der har hovedansvaret for, at dette sker. De foreløbige meldinger tyder da også på, at der er en meget bred forståelse for, at den moderate linje fra indeværende overenskomstperiode skal videreføres og forstærkes, så vi kan gå ind i EF's indre marked med en styrket konkurrenceevne.

Jeg tror derfor, at arbejdsmarkedets parter selv klarer overenskomstfornyelsen. Regeringens indblanding og traditionelle indkomstindgreb er og bliver nødløsninger.

Det er derfor uheldigt, at forslagsstillerne har opfattet bemærkningerne i den publikation,

[Skatteministeren]

der blev udgivet i forbindelse med den store økonomiske plans fremlæggelse sidste år – det var den publikation, der hed »Dansk økonomi i 90'erne. Planens baggrund og konsekvenser« – som en anbefaling af traditionel indkomspolitik. Det er der nemlig ikke tale om. Tværtimod er der tale om en påpegning af, at traditionel indkomspolitik er helt utilstrækkelig. Der gøres opmærksom på, at uden en løsning af dansk økonomis grundlæggende strukturproblemer vil det være umuligt varigt at nedbringe lønstigningstakten og styrke konkurrenceevnen.

Den politiske opgave ligger derfor ikke i at blande sig i overenskomstfornyelserne, men i at afhjælpe strukturproblemer på arbejdsmarkedet og i skattesystemet.

Det er da klart, at skatte- og afgiftslettelser kunne indgå i traditionelle indkomspolitiske løsninger. Set fra den enkelte lønmodtagers side bliver der jo ikke meget tilbage af en lønstigning, når man tager hensyn til skatter og afgifter samt de afledede prisstigninger. Ikke mindst de meget høje marginalskatter er afgørende for det beskedne nettoresultat. Og for lønmodtagergruppen som helhed er det nok tvivlsomt, om lønstigninger har positivt nettoresultat overhovedet. Det skyldes, at lønstigninger udhuler konkurrenceevnen og dermed øger arbejdsløsheden.

Naturligvis påvirker overenskomsterne mulighederne for at nedsætte skattetrykket, ligesom lavere skatter giver bedre mulighed for at sikre reallønnen ved moderate overenskomster. Jeg er overbevist om, at såvel arbejdsmarkedets parter som selvfølgelig regeringen vil være opmærksom på mulighederne for et sådant positivt samspil, når overenskomstforhandlingerne går i gang.

Forslagsstillerne nævner, at det især er momsen, der bidrager til det høje danske skattetryk. Det er da rigtigt, at den danske moms er høj og også væsentlig højere end i andre lande, men det er vore indkomstskatter og punktafgifter bestemt også. Som nævnt tidligere er det især de høje marginalskatter, der udhuler værdien af en lønforhøjelse.

Derfor er det også vigtigt at understrege, at regeringens prioritering af tilpasningen til EF's indre marked er helt klar. Nedsættelse af marginalskatterne og indkomstskattetrykket har førstehøjeste prioritet. Dernæst må vi nedsætte afgifter og moms så hurtigt som muligt, men prioriteret efter deres betydning for grænsehandelen.

På den baggrund vil jeg afslutningsvis give tilsagn om, at regeringen vil foretage den ønskede analyse af, hvilken momsreduktion der medfører uændret realløn ved en given nedsættelse af lønstigningstakten.

Analysen vil blive tilstillet Folketingets Skatteudvalg og Det Politisk-Økonomiske Udvalg, og på den baggrund finder regeringen ikke, at der er behov for at vedtage den foreslåede folketingsbeslutning.

Stavad (S):

Man er jo altid glad for, når ens parti udgiver så væsentlige publikationer, at det giver anledning til, at andre partier bruger dem som hovedcitater i bemærkningerne til et forslag her i salen, og det vil jeg da takke hr. Kofod-Svendsen for er tilfældet med dette beslutningsforslag.

Men jeg er meget enig med skatteministeren i, at tiden ikke er til, at Folketinget blander sig i de forhandlinger, der skal foregå imellem arbejdsmarkedets parter om den fremtidige løn- og indkomstudvikling, og at erfaringerne med hensyn til at få det resultat, som Folketinget ønsker, ofte er det modsatte af det, man egentlig har som hensigt, hvis man begynder at gribe ind med firkantede løsninger.

Derfor kan jeg ikke have noget at indvende imod, at skatteministeren leverer de nu lovede beregninger. Det er da altid godt at få indsigt i nogle mekanismer, uanset om de kan bruges eller ej, for at få et rimeligt helhedsbillede.

Men at forestille sig, at man decideret kan nedsætte lønningerne ved at regulere f.eks. momssatsen, mener jeg er uden for virkelighedens verden. Hvis man skulle gøre noget sådant, skulle der en utrolig omfattende lovgivning til – en lovgivning, som omfattede alle grupper i det danske samfund – og jeg tror ikke engang, det ville kunne lade sig gøre, fordi den virkelighed, vi måtte forsøge at få skrevet ned på et stykke papir, ville være en ganske anden virkelighed end den, der kommer ud af det.

Når Socialdemokratiet, som refereret i bemærkningerne til Kristeligt Folkepartis beslutningsforslag, siger, at vi mener, vi skal have en konkurrenceevneforbedring ved, at vi holder omkostningsudviklingen i Danmark under udlandets, er det noget, vi fortsat vedstår, og i den forbindelse er løndelen selvfølgelig en del af omkostningerne.

[Stavad]

Det, vi har foreslået i »Gang i 90'erne« og i de beslutningsforslag, som ligger i Folketingets Politisk-Økonomiske Udvalg, er, at vi godt kan se for os, at der med meget lave indkomstudviklinger og med en øget opsparring gennem pensionsopsparring bliver et spænd imellem indkomstudviklingen og selv en lav inflation, og at det spænd vil kunne fyldes op med takstafgift og skattelettelser, og at der vil være økonomisk mulighed for det, hvis vi får den økonomiske vækst, som er en afgørende forudsætning for, at vi i det hele taget kan få løst vores problemer.

Så med skatteministerens tilsagn om at tilskikke Skatteudvalget og Det Politisk-Økonomiske Udvalg de ønskede beregninger kan man vel sige, at beslutningsforslaget næsten er bortfaldet.

Men jeg vil slutte med at anbefale Kristeligt Folkeparti og hr. Kofod-Svendsen, uanset hvor god en mening det er i, at lade være med at gå ud og blande sig og komme med mange forskellige udtalelser i forhold til de kommende overenskomstforhandlinger. Det ville nok være klogt, hvis vi kunne love hinanden det herinde, for jeg tror, vi nemt risikerer det modsatte af det, som også har været en god vilje fra hr. Kofod-Svendsens side.

Aagaard (KF):

Det er selvfølgelig svært at imødegå Kristeligt Folkepartis synspunkt med hensyn til den højde, momsen har i Danmark, og den betydning, den har på det samlede skattetryk, som vi også er enige i er for højt.

Jeg vil gerne, som ministeren gjorde, understrege, at vi i Det Konservative Folkeparti helt klart er af den opfattelse, at det er arbejdsmarkedets parter, som ved de kommende overenskomstforhandlinger må sikre, at de samlede lønstigninger langt ind i dette årti kommer til at ligge under niveauet i de lande, vi har stor samhandel med.

Vor konkurrenceevne herhjemme bliver stillet på en stor prøve ved indgangen til EF's indre marked. Så må vi til gengæld politisk herinde søge at løse de store balanceproblemer, vi alle ved fortsat eksisterer, og her tænker jeg ikke mindst på betalingsbalanceproblematikken, de mange arbejdsløse, mobilitetsproblematikken og den alt for lille private opsparring.

Vi er tilfredse med, at skatteministeren her i dag har givet tilsagn om at foretage den ønske-

de analyse, og når denne foreligger, kan vi i Skatteudvalget og i Det Politisk-Økonomiske Udvalg vurdere resultaterne.

Derfor skal jeg afslutningsvis meddele, at vi ikke finder grundlag for at anbefale vedtagelsen af dette beslutningsforslag.

Aage Frandsen (SF):

Vi deler også fra SF's side de bekymringer, som bl.a. hr. Stavad gav udtryk for, med hensyn til, at man skal være tilbageholdende med at gøre noget, som kan virke forstyrrende på de kommende overenskomstforhandlinger. Det er af den grund, vi er så afvisende over for forslaget.

Hvad angår den ønskede tekniske beregning, synes jeg selvfølgelig, det er oplagt, at der laves en sådan beregning, for uanset om man er tilhænger eller ej af en eller anden model, er det da altid rart at kende modellens konsekvenser. Hvis man er tilhænger af det, er det rart at vide, hvor god den er. Er man modstander af det, er det også rart at vide, hvilke ulemper der er ved den, og under alle omstændigheder er det rart at kende de forskellige beregninger. Derfor synes jeg, det er udmærket, at vi får de beregninger til rådighed.

Men selve beslutningsforslaget afviser vi som sagt.

Skrumtsager Skau (V):

Jeg kan tilslutte mig det, som hr. Aage Frandsen har sagt, nemlig at det er udmærket, at vi får disse beregninger, for de kan godt være vigtige i de kommende lønforhandlinger.

Der var jo også noget om i skatteministerens indledning, at det ikke er sikkert, at lønstigninger vil betyde et positivt bidrag til reallønnen for lønmodtagerne, bl. a. fordi det kan medføre øget arbejdsløshed. Noget andet er, at det jo også kan medføre, at de produkter, som man ellers køber, stiger i pris.

Venstre kan altså følge den tankegang, der ligger bag forslaget, nemlig at der skal foretages en undersøgelse. Jeg har ikke læst forslaget, som om det var et krav, Folketinget skulle stille til arbejdsmarkedets parter. Der er tale om, at der vil blive tilvejebragt nogle oplysninger, som vi kan anvende i vore drøftelser, men der er jo ikke noget krav om, at nogen – heller ikke arbejdsmarkedets parter – skal følge dem.

[Skrumsager Skau]

I den forbindelse er det også vigtigt at understrege, at købekraften af vores indtjening, real-lønnen, ikke kan aflæses ud fra det nominelle kronebeløb, men jo alene ud fra, hvor meget vi kan få i indkøbskurven efter skat, afgifter og moms.

Venstre støtter altså, at skatteministeren hurtigst muligt sætter dette arbejde i gang, så det eventuelt kan få indflydelse på de kommende nominelle lønforhandlinger set i lyset af, hvad der er nævnt før, vores konkurrenceevne og herunder beskæftigelsen, og set i lyset af det, der også er nævnt, nemlig EF's indre marked og den nødvendige moms- og afgiftstilpasning. Det bliver jo også, som det ligeledes har været nævnt, nødvendigt med en regulær skattetilpasning, hvis vi skal have fuld fordel af EF's indre marked.

På den anden side er det også fuldstændig klart, at der findes et andet og bedre balancepunkt end det, vi har for nærværende, men det bliver en vanskelig opgave at foretage denne analyse. Makroøkonomisk kan det godt lade sig gøre, men når vi går ned til de enkelte familier, kan det godt komme til at se lidt anderledes ud, fordi familier og borgere er forskellige og har forskellige udgangspunkter med hensyn til alder, pension, bolig, lån, kapital, renteudgifter, studielån, indtjeningsevne osv.

Men jeg ser frem til denne analyse, som bliver foretaget af skatteministeren, og derfor føler vi ikke i Venstre, det er nødvendigt at lade beslutningsforslaget passere folketings salen.

Mogens Elvensø (FP):

Fremskridtspartiet har i årevis påvist, at der er en sammenhæng imellem løn og skat. Skat på arbejde har været skurken i samfundsudviklingen lige siden krigen.

Vor konkurrenceevne over for udlandet afhænger af lønudgifter til vores produktion, og disse lønudgifter består af den del, der udbetales til lønmodtageren, plus skattens del plus en række andre andele såsom ATP, garantifonde, elevrefusioner m.v. En reduktion af hver enkelt andel af disse lønudgifter billiggør de varer, som vi skal sælge. En direkte nedsættelse af en af disse er derfor at foretrække frem for en momsreduktion eller en momsændring.

Vi mener i Fremskridtspartiet, at indkomstskattens andel bør nedsættes eller totalt ophøre. Det vil nemlig være til stor gavn for befolkningen og vil øge vor del af verdenshandelen.

Nu har Kristeligt Folkeparti lige pludselig opdaget, at der er sådanne sammenhænge, for det er klart, at ændrer man momssatserne, ændrer man også lønmodtagernes købeevne. Det har været kendt i årevis og har været brugt i årevis til regulering af vort forbrug indenlands. Momsændringer fra 5 til 7½, til 9, til 10, til 12½, til 18, til 20 og op til 22 pct. har man brugt som regulering af købekraften herhjemme.

Der har også været enkelte perioder med fallende moms, så sammenhængen imellem momssænkning eller -hævning og ændringer af reallønnen er let at få øje på.

Men reguleringer af denne art viser kun indirekte, hvordan lønnen bliver, og hvorledes prisfastsættelsen over for udlandet bliver, for der beregnes jo ikke moms af det, vi sælger til udlandet.

En ændring af forholdet mellem løn og moms, som det foreslås undersøgt, bliver mærkelig, for de mennesker, der lever af pensioner og af renteindtægter, får ikke deres indtægt reguleret, og derfor opnår de enten et tab eller en gevinst. Den opsparing, som folk har foretaget, bliver også ændret ved en momsregulering. Og det vil altså sige, at der spilles hasard med købekraften af den opsparing, som folk har foretaget.

EF's skattekommissær, Christiane Scrivener, skrev i Børsen den 9. maj, at markedskræfterne vil sørge for, at EF-landene bliver nødt til at tilnærme deres momssatser til hinanden. Det er måske derfor, undersøgelsen skal foretages. Jeg mener ikke, den skal foretages. De større momsændringer, som er blevet gennemført i tidens løb, og som jeg tidligere har omtalt, er blevet foretaget, uden at man har haft sådanne beregninger. Og så længe der ikke er aktuelle planer om momsændringer, mener vi ikke, der er behov for en sådan undersøgelse.

Vi tror, det ville være mere gavnligt at beregne en samfundsmodel, der ikke indeholder den direkte indkomstskat over for lønmodtagerne.

Derfor kan vi ikke anbefale forslaget, og vi mener altså heller ikke, at den af ministeren lovede redegørelse er nødvendig.

Kirsten Lee (RV):

Vi vil gerne benytte lejligheden til at sige tak til Kristeligt Folkeparti, fordi de nu igen bringer skattediskussionen i fokus. Det kan der være mange gode grunde til.

[Kirsten Lee]

Men jeg vil også gerne udtrykke enighed med de ordførere, der har fremhævet her i dag, at dette her har relationer til overenskomstforhandlingerne, som jo er i gang. Og dem er der ikke nogen grund til at udsende nogen støjsignaler over for på nuværende tidspunkt.

Men vi vil gerne i dag benytte lejligheden til at sige, at der er mange skævheder, ubalancer, forvriddinger i forholdet mellem det danske skatte- og afgiftssystem og udlandets. Og vi synes, det er på tide igen at få talt alvorligt om de nødvendige ændringer.

Den stigende internationalisering betyder jo, at de geografiske grænser falder, og dermed falder grænserne også for, hvor store skattemæssige særheder et enkelt land kan tillade sig at have.

For os i Det Radikale Venstre skal skattesystemet ses i helhed, og det skal ses i en europæisk sammenhæng. Det er efter vores opfattelse ikke udelukkende det høje samlede skattetryk, der er et problem; det er lige så meget skattens anatomi, der er så uhensigtsmæssig set i en international sammenhæng. Men da skatteministeren nu har lovet at foretage den ønskede analyse, ser vi faktisk ingen grund til, at der arbejdes videre med beslutningsforslaget.

Kofod-Svendsen (KRF):

Jeg vil gerne begynde med at takke de forskellige ordførere, og ikke mindst vil jeg takke skatteministeren for den bebudede redegørelse, og dermed vil jeg også gerne sige, at jeg ikke synes, der er grund til, at vi bruger mere tid på dette forslag, for dermed får jeg imødekommet det, som jeg har ønsket med forslaget, nemlig at vi virkelig får denne gennemarbejdede undersøgelse. For når man sammenligner skattetryk i Danmark med andre EF-landes skattetryk – og jeg er enig med Det Radikale Venstres ordfører i, at vi skal se skattespørgsmålene i en helhed – viser det sig, at Danmark har en væsentlig højere moms end de andre EF-lande. Det var netop i den periode, hvor vi satte momsen op, at vi også fik en ganske betydelig lønudvikling. Her er der måske nogle sammenhænge, som vi trænger til at få belyst og få ud i den offentlige debat, ikke fordi det skal være et diktat om, at arbejdsmarkedets parter skal gøre det og det, men som led i den debat, som jeg tror det er utrolig vigtigt stadig føres. Jeg har også bemærket, at f.eks. en mand som Hans Rasmussen har

været inde på præcis de samme tanker, som vi giver udtryk for her, nemlig sammenhængen mellem lønudvikling og momsudvikling.

Men efter det tilsagn, der kommet, kan jeg kun sige, at jeg er taknemmelig for udviklingen. Jeg kan også takke for den tilslutning, som de forskellige ordførere – med lidt skiftende tonefald, men alligevel – har givet til, at man med interesse vil studere den lovede redegørelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Skatteudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

27) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 73:

Forslag til folketingsbeslutning om sikkerheden på passagerskibe i dansk rutefart.

Af Nyrup Rasmussen (S) m.fl.
(Fremsat 26/4 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Beslutningsforslaget pålægger i 9 punkter regeringen at tage en række initiativer til at sikre anvendelsen af danske sikkerheds- og arbejdsmiljøbestemmelser på passagerskibe og i denne forbindelse revidere straffeloven og de gældende regler om søforklaring i nødvendigt omfang. Forslaget må naturligvis ses på baggrund af den tragiske brand om bord på »Scandinavian Star«.

Vi er stadig ikke enige på alle punkter, men jeg betragter de ændringer, der er sket i forhold til de meldinger, der var i pressen lige efter påske fra Socialdemokratiet, som et positivt tegn